

Sygn.akt. IV U 302/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2017r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Łój

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Barbara Serzysko

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2017r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania : **Z. T.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23.11.2016r. znak (...)

przeciwko:

Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przyznanie wcześniejszej emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. T. prawo do emerytury od dnia 18.10.2016r.

SSO Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 302/17

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 23.11.2016 r., znak: (...), pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy Z. T. prawa do emerytury, stwierdzając, że wnioskodawca do 01.01.1999 r. nie osiągnął 25-letniego stażu okresów składkowych i nieskładkowych.

Wnioskodawca Z. T. w odwołaniu od powyższej decyzji zaskarżył decyzję w całości, zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy polegające na przyjęciu, że wnioskodawca nie posiada wymaganego prawem stażu pracy w wysokości 25 lat do końca 1998 r., w sytuacji, gdy do końca 1998 r. posiada staż pracy 26 lat i 4 miesięcy.

W oparciu o podniesiony zarzut, odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury.

W uzasadnieniu wnioskodawca powoływał się na okres zatrudnienia jako uczeń w wymiarze 2 lat i 9 miesięcy na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu w (...) w N.w okresie od 01.09.1971 r. do 21.06.1974 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Pozwany wskazał, że wnioskodawca nie przedłożył żadnej dokumentacji potwierdzającej praktyczną naukę zawodu, w tym nie przedłożył pisemnej umowy o naukę zawodu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. T., urodzony (...), wniosek o przyznanie emerytury złożył w dniu 19.09.2016 r., nie będąc członkiem otwartego funduszu emerytalnego i nie pozostając w stosunku pracy. Na dzień 01.01.1999 r. organ rentowy uznał za udowodnione 24 lata, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 23 lata, 7 miesięcy i 17 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.

Zakład nie uwzględnił okresu od 01.09.1971 r. do 21.06.1974 r. do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy.

okoliczności niesporne

dowód: akta organu rentowego

W okresie od 01.09.1971 r. do 21.06.1974 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w N. jako uczeń (...) w zawodzie formierz-odlewnik w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o naukę zawodu. Powtarzał pierwszą klasę.

Była to szkoła stworzona przez zakład pracy (...) – szkoła przyzakładowa.

Nauka zawodu w zasadniczych szkołach zawodowych w spornym okresie odbywała się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 02.07.1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, jak również akty wykonawcze do tej ustawy.

W pierwszej klasie praca odbywała się przez dwa dni w tygodniu, a nauka przez trzy dni. W drugiej i trzeciej klasie praca odbywała się przez trzy dni w tygodniu, a nauka przez dwa dni. Praca trwała od godz. 08:00 do godz. 14:00 lub od godz. 14:00 do godz. 20:00. Uczniowie otrzymywali wynagrodzenie i posiłki regeneracyjne.

Uczniowie pracowali w odlewni. W pierwszej klasie pracowali na wszystkich stanowiskach, a w kolejnych latach pracowali razem pod nadzorem pracownika (...). Zajmowali się formowaniem, zalewaniem, wybijaniem.

dowód: - zeznania świadka W. K., k. 18-18v akt sąd.;

- zeznania świadka A. N., k. 18v-19 akt sąd.;

- zeznania wnioskodawcy, k. 19 w zw. z k. 14 akt sąd.;

- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia

08.02.2014 r., k. 11-11v akt świadczenia przedemerytalnego;

- świadectwo szkolne, k. 29-30 akt sąd.;

- dokumentacja dotycząca W. K. w aktach

tutejszego Sądu o sygn. (...) – zaświadczenie o

zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 25-25v, świadectwo ukończenia

(...), k. 38-39, pismo (...) Kuratora Oświaty w G.

W., k. 63

- zeznania świadka A. S. i M.

P., k. 40v, 56-56v akt o sygn. (...)

W okresie od 13.11.1974 r. do 31.08.1999 r. wnioskodawca zatrudniony był w (...) Zakładach (...) w N.w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku transportowego w odlewni, formierza maszynowego.

W okresie od 13.11.1974 r. do 16.12.1977 r. wykonywał prace przy obsłudze żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych na stanowisku robotnika obsługi stanowisk i urządzeń pomocniczych.

dowód: - świadectwo pracy z dnia 09.08.2001 r., k. 5-6 akt kapitału

początkowego;

- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze z dnia 06.08.2001 r., k. 11-11v,

zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia

08.02.2014 r., k. 13-13v akt emerytalnych;

- świadectwo pracy z dnia 31.08.1999 r., k. 13-13v,

zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia

04.05.2000 r., k. 27-30 akt świadczenia przedemerytalnego;

- akta osobowe wnioskodawcy, k. 28 akt sąd.

Decyzją z dnia 17.09.2015 r., znak: (...) pozwany przyznał wnioskodawcy świadczenie przedemerytalne od 12.08.2015 r., uwzględniając okres zatrudnienia od 01.09.1971 r. do 21.06.1974 r.

okoliczności niesporne

dowód: akta świadczenia przedemerytalnego

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za zasadne.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383; dalej jako: ustawa emerytalna), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn, tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43);

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami ograniczał się do rozstrzygnięcia, czy Z. T. osiągnął na dzień 01.01.1999 r. wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, przy czym przed organem rentowym wnioskodawca wykazał 24 lata, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze 23 lat, 7 miesięcy i 17 dni, natomiast sporny pozostał okres praktycznej nauki zawodu od 01.08.1971 r. do 21.06.1974 r. Pozostałe przesłanki przyznania prawa do emerytury nie były sporne.

Niewątpliwie – jak wynika z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej – za okresy składkowe uważa się okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., tj. w ustawie z dnia 02.07.1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226).

Przepisy ww. ustawy z 1958 r. są wiążące przy rozpatrywaniu spornego w niniejszej sprawie okresu, co potwierdza pismo (...) Kuratora Oświaty w G. (k. 63 akt o sygn. (...)).

Okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy (wyrok SN z dnia 22.08.2012 r., sygn. akt I UK 130/12, LEX nr 1265553; por. też wyrok SN z dnia 24.04.2009 r., sygn. akt II UK 334/08, OSNP 2010/23-24/294).

Przepis art. 9 ust. 1 ww. ustawy o nauce zawodu stanowi, że zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego. W tym miejscu należy jednak zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 28 czerwca 2016 r., I UK 256/15 (Legalis nr 1495288), stwierdził, że niesporządzenie pisemnej umowy o naukę zawodu nie przesądza o niemożliwości zakwalifikowania spornej pracy jako okresu składkowego z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decydujące jest bowiem w tym wypadku ustalenie, czy wnioskodawca faktycznie wykonywał zatrudnienie na warunkach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy.

Praktyczna nauka zawodu była obowiązkiem we wszystkich tzw. szkołach przyzakładowych. Charakter szkoły jako szkoły przyzakładowej potwierdziły zeznania świadków – pracownic (...) – A. S. i M. P., złożone w sprawie o sygn. (...). W tym miejscu wskazać należy, że z § 10 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 14 lutego 1959 r. w sprawie kształcenia oraz kontroli nauki zawodu młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy (Dz. U. Nr 17, poz. 99), wydanego na podstawie art. 12 ust. 4, 7 i 9 oraz art. 24 ust. 3 wspomnianej już ustawy z dnia 2 lipca 1958 r., wynikało, że warunkiem przyjęcia do zasadniczej szkoły zawodowej dla pracujących młodocianego podlegającego obowiązkowi kształcenia jest przedłożenie zaświadczenia zakładu pracy stwierdzającego, że młodociany jest zatrudniony lub będzie zatrudniony w ciągu najbliższych 6 miesięcy. Oznacza to, że w obowiązującym w spornym okresie stanie prawnym nie można było uczyć się w zasadniczej szkole zawodowej dla pracujących bez jednoczesnego pozostawania w zatrudnieniu (na zależność tę trafnie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 16 stycznia 2014 r., III AUA 891/13).

Niezależnie od powyższego, jak wynika z przepisów art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej w zw. z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę są określone dokumenty wymienione w tym przepisie rozporządzenia, w tym świadectwo pracy, umowa o pracę, zaś wnioskodawca – na co zwrócił uwagę organ rentowy – umowy o pracę (o naukę zawodu) za sporny okres nie przedłożył.

Jednakże postępowanie przed sądem, wszczęte odwołaniem od decyzji organu rentowego, odbywa się na zasadzie swobodnej oceny dowodów, której ramy wyznacza art. 233 § 1 k.p.c.

Należy przy tym zważyć, że przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie zawierają dodatkowych ograniczeń w stosunku do przepisów ogólnych regulujących postępowanie dowodowe (art. 235-309 k.p.c.). W konsekwencji należy uznać, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego.

Zatem okres praktycznej nauki zawodu od 01.09.1971 r. do 21.06.1974 r. wnioskodawca mógł udowodnić przy pomocy innych, niż wyżej wspomniane, dokumentów, a także zeznań świadków i swoich własnych.

Zdaniem Sądu, przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe potwierdza, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał praktyczną naukę zawodu na warunkach określonych w ustawie z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, a zatem okres sporny jest okresem podlegającym zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy.

Wynika to z zeznań świadków W. K. i A. N., którzy w spornym okresie uczęszczali do tej samej szkoły, co wnioskodawca i odbywali praktyczną naukę zawodu w tym samym zakładzie. Pamiętali wnioskodawcę i mieli bezpośrednią wiedzę na temat organizacji nauki i pracy w tamtych latach. Świadek W. K. chodził z wnioskodawcą do I klasy – później nie uczyli się w tej samej klasie, ponieważ wnioskodawca powtarzał I klasę. Świadek A. N. zna wnioskodawcę z okresu nauki i praktyk. Zeznania te zgodne są z zeznaniami wnioskodawcy co do spornych okoliczności.

W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy, jak i świadków są logiczne, spójne i zgodne z doświadczeniem życiowym i wobec braku jakiegokolwiek dowodu przeciwnego, Sąd uznał je w całości za wiarygodne. Sąd nie miał też podstaw, by podać w wątpliwość autentyczność dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy.

Zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 08.02.2014 r. potwierdza stanowisko, na którym pracował uczeń, a ponadto zawiera wzmiankę o umowie o naukę zawodu. Świactwo szkolne potwierdza naukę w szkole i zawód – (...). Dokumentacja świadka W. K., zgromadzona w aktach jego sprawy o sygn. (...), dodatkowo potwierdza wiarygodność jego zeznań.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, sprawa okazała się dostatecznie wyjaśniona, nawet w braku pozostałej dokumentacji wnioskodawcy ze spornego okresu. Pozyskanie innych dowodów, niż dopuszczone i przeprowadzone w sprawie, było zresztą niemożliwe. Wnioskodawca nie posiada żadnych innych dokumentów, umowa o naukę zawodu, którą podpisał jego ojciec, została spalona wraz z mieszkaniem rodziny, jak wyjaśnił wnioskodawca (k. 14 akt sąd.). Żadnych dodatkowych dokumentów nie pozyskano z Archiwum Państwowego w W., które przejęło dokumentację pracowniczą z Archiwum (...). F. w Ż. (k. 27 akt sąd.) – stąd zbędne stało się zwracanie również do Archiwum J. F.. Natomiast dowody z zeznań świadków i dokumentów zawartych w aktach sprawy o sygn. (...) przeprowadzone zostały za zgodą stron (k. 32 akt sąd.).

W konsekwencji przyjąć w sprawie należało, iż w spornym okresie od 01.09.1971 r. do 21.06.1974 r. wnioskodawca odbywał praktyczną naukę zawodu w przyzakładowej (...) na warunkach określonych w ustawie z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, a więc okres ten należało zaliczyć w wymiarze niezbędnym do wykazania 25 lat okresów ubezpieczeniowych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów, orzeczono jak w wyroku, przyznając odwołującemu prawo do emerytury od dnia osiągnięcia obniżonego wieku emerytalnego.